

Proponowane przez Fundację im. Stefana Batorego uwagi do projektu Programu Ochrony Ludności i Obrony Cywilnej na lata 2027–2031

Lp.	Miejsce w Programie	Proponowana zmiana	Uzasadnienie
1	Część II – Wymiary rozwoju systemu s. 20	W opisie „wymiaru wsparcia” dopisać, że organizacje społeczne są współtwórcami odporności i współproducentami bezpieczeństwa , a ich rola obejmuje także planowanie, edukację, ćwiczenia, komunikację i ewaluację.	Program traktuje NGO przede wszystkim jako podmioty wspierające. Raport <i>Filar</i> , a nie <i>zaplecze</i> wskazuje potrzebę pełniejszego wykorzystania potencjału społeczeństwa obywatelskiego.
2	Część II – Cel strategiczny i kierunki jego realizacji s. 23	Dodać cel: „ Wzmocnienie zdolności społeczeństwa obywatelskiego, społeczności lokalnych i obywateli do współtworzenia odporności społecznej poprzez rozwój kompetencji, sieci współpracy i wolontariatu oraz trwałych mechanizmów współdziałania z administracją publiczną i podmiotami ochrony ludności. ”	Obecny Program mówi o społeczeństwie jako „aktywnym ogniwie systemu”, ale nie przekłada tego na odrębny cel.
3	Część II – Współpraca z sektorem społecznym s. 24	Rozszerzyć mapowanie NGO o: kompetencje, sieci społeczne, zasięg terytorialny, zdolność mobilizacji wolontariuszy, doświadczenie edukacyjne i komunikacyjne oraz zdolność wspierania grup szczególnie narażonych.	Zasoby organizacji to nie tylko sprzęt i personel, ale także zaufanie, wiedza lokalna i sieci społeczne.
4	Część II – Współpraca z sektorem społecznym s. 24	W strategii współpracy z NGO określić zasady ich udziału w planowaniu, ćwiczeniach, ewakuacji, komunikacji kryzysowej, edukacji, pomocy humanitarnej i ewaluacji systemu.	Sama deklaracja stałej współpracy nie gwarantuje udziału organizacji na etapie planowania.
5	Część II – Współpraca z sektorem społecznym s. 25	Dopisać, że wymaganiu gotowości NGO powinno towarzyszyć finansowanie ich zdolności do ciągłości działania – personelu, infrastruktury, łączności, procedur i zasobów.	Jeżeli NGO mają stanowić element systemu odporności, same muszą być odporne na kryzysy.
6	Część II – Współpraca z sektorem społecznym / finansowanie s. 25	Doprecyzować, że gwarantowane środki dla NGO mogą finansować także rozwój zdolności organizacyjnych, szkoleniowych, wolontariackich, komunikacyjnych i logistycznych , a	Wzmocnienie organizacji jest warunkiem ich trwałej gotowości do działania.

Lp.	Miejsce w Programie	Proponowana zmiana	Uzasadnienie
		nie tylko realizację pojedynczych zadań.	
	Część II – Zasady Programu s. 26	Obecny zapis „W lokalne działania mające na celu realizację zadań ochrony ludności i obrony cywilnej powinni być włączani przedstawiciele jednostek pomocniczych gmin: sołectw, dzielnic i osiedli.” rozszerzyć o zapis: Działania te powinny uwzględniać m.in. powołanie przedstawicieli jednostek pomocniczych do gminnych zespołów zarządzania kryzysowego, wprowadzenie zadań związanych z ochroną ludności i budowaniem społecznej odporności do statutów sołectw, dzielnic i osiedli.	Rekomendacje z raportu <i>Czy ktoś zapomniał o sołtyskach i sołtysach? Możliwości i trudności przy włączaniu jednostek pomocniczych w system ochrony ludności</i> . W raporcie opisano rolę sołectw w budowaniu społecznej odporności oraz konkretne działania włączające sołectwa w system ochrony ludności.
7	Część II – Zasady Programu s. 25–27	Obecny zapis o uwzględnianiu „różnicowanych potrzeb i kompetencji wszystkich grup społecznych” uzupełnić o: „W szczególności należy uwzględniać potencjał kobiet oraz ich udział w sektorach kluczowych dla ciągłości funkcjonowania państwa i społeczeństwa, w tym w ochronie zdrowia, pomocy społecznej, edukacji, opiece, administracji publicznej i działalności społecznej.”	To bezpośrednia realizacja ustaleń raportu <i>Filar, a nie zaplecze</i> , który wskazuje znaczenie sfeminizowanych sektorów cywilnej odporności.
8	Część II – Zasady Programu s. 25–27	Dodać zasadę, że perspektywa płci jest uwzględniana w zbieraniu danych, analizie ryzyka, planowaniu, budżetowaniu, szkoleniach, projektowaniu infrastruktury i ewaluacji Programu.	Raport <i>Filar</i> wskazuje potrzebę uwzględniania perspektywy płci na wszystkich etapach polityki bezpieczeństwa.
9	Część II – Zasady Programu s. 25–27	Rozszerzyć zapis o grupach szczególnie narażonych o wskazanie, że grupy społeczne są uwzględniane nie tylko jako odbiorcy ochrony, lecz także jako źródło kompetencji, przywództwa i mobilizacji społecznej.	Pozwala odejść od wyłącznie ochronnej perspektywy na rzecz modelu <i>whole-of-society</i> .
10	Obszar 6 – Edukacja, szkolenia i działalność	Dodać zasadę, że organizacje społeczne i wolontariusze, odpowiednio do scenariusza, uczestniczą w ćwiczeniach ochrony	NGO powinny być częścią rzeczywistego systemu gotowości,

Lp.	Miejsce w Programie	Proponowana zmiana	Uzasadnienie
	naukowo-badawcza s. 30	ludności i ewakuacji , a wnioski z ćwiczeń służą aktualizacji procedur współpracy.	a nie wyłącznie odbiorcami lub wykonawcami projektów.
11	Obszar 6 – Edukacja i szkolenia s. 30	Programy edukacyjne powinny uwzględniać potrzeby kobiet i osób pełniących funkcje opiekuńcze , w tym opiekunów osób zależnych, dzieci i seniorów.	Raport <i>Filar</i> wskazuje, że realne role społeczne wpływają na poziom gotowości i sposób uczestnictwa w systemie bezpieczeństwa.
12	Główne etapy realizacji Programu s. 32–33	Do kamieni milowych na 2027 r. dodać: przygotowanie krajowej mapy potencjału NGO, standardu współpracy administracja–NGO, procedury udziału NGO w ćwiczeniach oraz zestawu wskaźników monitorujących udział społeczeństwa obywatelskiego i kobiet.	Pozwoli to przełożyć ogólne cele na konkretne rezultaty już w pierwszym roku Programu.
13	Część III – Podział środków finansowych s. 36–44	W odniesieniu do środków dla NGO dopisać, że mogą one być przeznaczane na utrzymanie gotowości, szkolenia, ćwiczenia, rozwój wolontariatu, procedury ciągłości działania oraz budowanie sieci współpracy.	Finansowanie powinno wzmacniać trwałe zdolności sektora społecznego, a nie tylko krótkoterminową realizację projektów.
14	Część III – Zasady realizacji inwestycji s. 47–52	Do kryteriów oceny inwestycji dodać: „ wpływ inwestycji na odporność społeczną ”, obejmujący zdolność społeczności do samoorganizacji, utrzymania podstawowych funkcji i współdziałania z podmiotami ochrony ludności.	Sama liczba zasobów i inwestycji nie przesądza o poziomie odporności społecznej.
15	Część III – Minimalny pakiet odporności gminy i powiatu s. 51–52	Dodać obowiązek identyfikacji lokalnych organizacji społecznych, wolontariuszy i sieci społecznych jako elementu lokalnego zasobu odporności. Wskazać m.in. rady kobiet, ciała doradcze (może lepiej szerzej niż rady kobiet), KGW i organizacje wolontariackie.	Raport <i>Filar</i> wskazuje lokalne organizacje kobiece i wolontariackie jako potencjalnych współproducentów bezpieczeństwa.
16	Część III – Monitorowanie realizacji Programu s. 54	Do metodyki monitorowania dodać wskaźniki dotyczące: liczby NGO włączonych do systemu, udziału NGO w ćwiczeniach, liczby przeszkolonych wolontariuszy, wartości środków przekazanych	Program sam wskazuje potrzebę stworzenia jednolitych mierników osiągania celów.

Lp.	Miejsce w Programie	Proponowana zmiana	Uzasadnienie
		NGO, udziału kobiet w szkoleniach i ćwiczeniach oraz udziału kobiet w strukturach decyzyjnych. Badanie poziomu włączenia jednostek pomocniczych gmin i ciał doradczych w system ochrony ludności.	Rekomendacje z raportu <i>Czy ktoś zapomniał o sołtyskach i sołtysach?</i>
17	Część III – Monitorowanie realizacji Programu s. 54	Dodać zasadę: „W okresowej ewaluacji Programu uwzględnia się doświadczenia i opinie organizacji społecznych uczestniczących w realizacji zadań oraz wyniki niezależnych badań dotyczących odporności społecznej.”	Organizacje powinny uczestniczyć nie tylko w realizacji, ale również w ocenie skuteczności systemu.
18	Załącznik 1 – Tabela obszarów, podobszarów i zadań s. 55 i nast.	W Obszarze 1 dodać odrębne zadanie: „Monitorowanie potencjału społecznego i udziału kobiet w systemie ochrony ludności i obrony cywilnej.”	Dzięki temu temat stanie się konkretnym zadaniem podlegającym finansowaniu i monitorowaniu, a nie wyłącznie zasadą ogólną.